

jo je potisnila v žep teta. Zastran tega so se mu zdele grenke tudi tržaške fige in pusto suho grozdje. Posušeni breskvini krljci so mu bili suha goba, sorodnik France živa napota in stric — uničevalec njegovega veselja, njegovega ponosa. — Prav grd hudobni angel-uničevalec.

Ti dan, veseli, prosti dan — kako si prevaril Mladenovega Zorka. Toliko krivice ni pretrpel vseh osem pomladi, odkar je na svetu. Oče pa mu je dejal: »E, veš, Zorko, ta-le stric — čuden stric.« Potem je počil očetov bič, in konjič je poskočil veselo . . . Šlo je, šlo kakor blisk iz Branice, s kraja Zorkove nesreče.

»Kje je bil pa France?« vpraša deček spotoma, da bi pokazal očetu srčno bol. »Potepal se je ves umazan in raztrgan. Videl sem ga gori za hišo pri ribniku z drugimi otročaji.«

»Pa res zna vse takointako — vse boljje?«

»A, kaj še? Saj sem videl njegove čačke. Vse je le stričeva samohvala. Le verjemi in vedi, da ljudje često lažejo zato, da prikrivajo lastne slabosti. Ali se hočeš zato prepirati z njimi? Zaman trud. Kdo bi se tudi boril z neumnostjo.«

*

Konj se je ustavil na domačem dvorišču, a Zorkova bol se ni poglobila. Zdelo se mu je še več dni pozneje, da je razmazano po vsem svetu samo blato. Tisto noč po prihodu iz Branice ga je šele proti jutru objel spanec ter mu vnovič pokazal neiskrenega strica in razcapanega Franceta v ribniku s kalno vodo. France mu je priznal v sanjah, da je komaj eden slabejših učencev domače šole. Tedaj je šele dahnil olajševalno in se obrnil na drugo uho. Bil je že velik dan, ko se je prebudil. Pogledal je okolo sebe in srčno obžaloval, da ni svet pač tako lep kakor pred njegovim pohodom v Branico.

Samo en dan tolika prememba!

Učeni Mihec.

Spisal E. Gangl.

Ihčev stari oče je imel v sobi na polici vse polno knjig, majhnih in velikih, debelih in drobnih. Ker je bil že jako star, ni bil za nobeno težko in naporno delo. Da se pa ni dolgočasil, je prebiral svoje knjige, majhne in velike, debele in drobne. V mladih letih je bil vojak. Tam se je tudi priučil čitanju in pisanju. In tako je bil v vasi med onimi redkimi očanci, ki so znali knjigo prav držati v rokah. — To je vedel tudi Mihec. In kako bi ne vedel tega? Ni bilo skoro dneva, da ni prišel ta ali oni sosed k njegovemu staremu

očetu s kakšnim pisanjem, proseč ga, naj mu ga prebere in razloži. In Mihec je bil trdno prepričan, da mora biti njegov stari oče silno učen mož.

Pa tudi knjige morajo biti učene! Tako mirno in zaspano leže na polici, v njih pa je skritih toliko čudovitih reči! Vse vedo, karkoli jih povpraša stari oče. Z roko seže na polico, vzame knjigo, natakne na nos očala, odpre,

pogleda — in glej: vse mu pove knjiga, karkoli hoče vedeti. In tako je tudi razumljivo, da se je nekaj te knjižne učenosti vtihotapilo v glavo starega očeta, a nekaj se je izmuznilo tudi Mihcu pod visoko čepico: ne dosega sicer še docela učenosti starega očeta, a do gležnjev mu že pride z bistro svojo glavico. Tudi še ne ume tolmačiti pomena vseh tistih čudnih kljuk in kljukic, ki so z njimi napolnjene vse knjige — saj Mihec še ne hodi v šolo — a vendar ve, o čem govorijo knjige.

Kolikokrat je že poslušal starega očeta, ko je čital na glas, kako so plenili Turki po naših krajih, kako so čarovnice jezdarile na metlah, kakšne burke je bril Pavliha, kako je Martin Krpan do smrti pobil Brdavsca in tako dalje . . .

Vse te in druge dogodke si je Mihec zapomnil tako dobro, da jih nikoli ne pozabi!

Kadar ni bilo starega očeta doma, se je Mihec kaj rad spel do police in si nagrabil knjig, da jih je komaj nesel. Kam? Naravnost pred hišo. Kdo bi tudi čital naskrivnem v sobi, kjer ga ne vidi živa duša? Pred hišo mora, kjer ga lahko vidijo ljudje, češ, glejte učenega Mihca!

Mihec je razpoložil knjige okrog sebe, odprl zdaj to, zdaj ono in čital na ves glas, kar mu je ravno prišlo na misel:

»Turki — so — prišli — v — na-še — kra-je — prišli — so — Turki — v — na-še — kraje — so — prišli — Turki — in — so — prišli —«

Zvedavo je pogledal izpod čela, radoveden, ali ni še nihče prišel, da bi ga poslušal in občudoval.

Res! — Prišla je njegova sestra Manica. Ta že hodi v šolo in tudi čitati že zna. A Mihec naj ji dokaže, da zna čitati tudi on — brez šole. In prišla je tudi sosedova Lenka, ki je manjša od njega, ki torej še bolj občuduje njegovo učenost.

Mihec brž zamenja knjigo. Odpre največjo in čita s še glasnejšim poudarkom:

»Turki — so — prišli — v — na-še — kra-je — so — prišli — Turki — in — so — Turki — prišli —«

Ob takih javnih nastopih je Manica gledala bratca s pomilovalnimi pogledi: »Kaj boš, siromak, ki si še tako neuk in ofročji!«

A Lenki je Mihčeva učenost tako ugajala, da se je od smehu sklanjala v pasu. In čimbolj se je smejala Lenka za Mihčevim hrbtom, tem glasneje je vpil Mihec, misleč si: »Le, le! Moje učenosti ne prevpije noben smeh!«

